

GUTENBERG

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

• N:o 2 •

Finska Typografförbundets organ

Helmikuu 1 Februari	Tilauhinta — Prenumerationspris Koko vuosikerta — Helt år 3 m. Irtonaisnumero — Lösnummer å 30 p.	Toimitus — Redaktion J. Höglund K. Forsman Vastaava — Ansvarig	Ilmoitushinta — Annonspis Petiiti-riviltä } 25 p. Per petitrad }	5:s vuosikerta 1897 5:te årgången
---------------------------	---	--	--	---

Suomen Kirjaltajaliitto. Finska Typografförbundet

Förbundsstyrelsens meddelanden:

På gjord förfrågan meddelas, att Förbundsstyrelsen tillkommer rätt att godkänna Afdelnings stadgar, såvida dessa ej äro stridande emot Förbundsstadgarne. Afdelning behöfver sålunda ej af särskild myndighet utvärka stadfästelse å sina stadgar.

Alla skrivelser till Förbundet böra sändas till hr J. A. Kosk, Helsingfors Centraltryckeri.

Alla penningförsändelser adresseras till hr Fr. Saastamoinen, Simeli tryckeri.

På skedd förfrågan får Förbundsstyrelsen meddela, att hvarje Förbundsmedlem ovilkorligen bör tillhöra någon filial, liksom äfven hvarje afdelningsmedlem är skyldig att tillhöra förbundet.

Från Mariehamn ha 6 typografer anmält sig till inträde i Förbundet, men enär dessa icke bildat afdelning eller insändt några stadgar, har Förbundsstyrelsen beordrat typograferna i Mariehamn att först vidtaga nämnda åtgärder.

Från Fredrikshamn's typografiska förening ha 8 anmälningar för inträde till Förbundet anländt. Afdelningens stadgar äro under Förbundsstyrelsens granskning.

Från Uleåborg ha 19 anmälningar till Förbundet blifvit gjorda. Stadgarne äro under granskning.

Wasa Typografförening har anmält 19 medlemmar till inträde i Förbundet. Föreningens stadgar revideras.

De Förbundsafdelningar, som icke erlagt stadgad inskrifningsafgift för inträdande medlemmar, uppmanas att så fort sig göra låter leverera sagda afgifter till Förbundets kassaförvaltare.

På det anslutningen till Förbundet icke må hänmas genom medlemmarnas betungande med alt för kännbara kostnader, uttalar Förbundsstyrelsen den önskan, att resp. afdelningar måtte söka nedbringa lokalafgiften till den minsta möjliga.

Till kontrolledamot i Förbundet har Kuopio afdelning utsatt hr E. Heino.

Till förbundsstyrelsens ombud i Kuopio är hr H. E. Svahn utsedd.

Förbundsstyrelsen.

Tiedonantoja Liittohallitukselta:

Tehdyistä kysymyksestä ilmoitetaan, että Liittohallituksella on oikeus hyväksyä osastojen sääntöjä, jos ne eivät ole ristiriidassa Liiton sääntöjen kanssa, eikä niinmuodoin tarvitse hakea erityistä vahvistusta niille asianomaiselta virastolta.

Kaikki kirjoitukset Liittohallitukselle lähetettävään osoitteella: hra J. A. Kosk, Helsinki, Sentraalikirjapaino.

Kaikki rahalähetykset osoitetaan hra Fr. Saastamoiselle Simeliuksen kirjapainoon.

Tehtyihin kysymyksiin, josko jäsenen, joka kuuluu Suomen Kirjaltajaliittoon, myöskin täytyy kuulua haara-osastoon, saa Liittohallitus ilmoittaa, että kunkin liittojäsenen välttämättömästi tulee kuulua johonkin haara-osastoon, kuin myöskin haaraosaston jäsen Liittoon.

Maarianhaminasta on 6 kirjaltajaa ilmoittautunut Liittoon, mutta koska he eivät vielä ole perustaneet haara-osastoa eikä lähettäneet minkäänlaisia sääntöjä, kehoittaa Liittohallitus kirjaltajia Maarianhaminassa ensin ryhtymään näihin toimiin.

Haminan Kirjaltajayhdistyksestä on Liittohallitukselle 8 ilmoittautunut Liittoon pääsää varten. Haminan osaston säännöt ovat Liittohallituksen tarkastettavana.

Oulusta on 19 ilmoittautunut Liittoon. Säännöt ovat tarkastettavana.

Waasan Kirjaltajayhdistyksestä on samoin 19 jäsentä ilmoittautunut Liittoon. Yhdistyksen säännöt tarkastetaan.

Ne Liiton haaraosastot, jotka eivät ole suorittaneet säännöissä määrättyä sisäankirjoitusmaksua jäseniltä, kehoitetaan mitä pikemmin lähettämään sanotut maksut Liiton rahastonhoitajalle.

Jotta Liittoon liittyminen ei tuntuisi raskautavalta liiaksi suurilla maksuilla, lausuu Liittohallitus sen toivomuksen, että haaraosastot koettaisivat alentaa paikallismaksujaan niin paljon kuin mahdollista.

Toiseksi tarkastajajäseneksi Liittoon on Kuopion osasto valinnut hra E. Heino.

Liittohallituksen asiamieheksi Kuopiossa on hra H. E. Svahn valittu.

Liittohallitus.

Anmälda medlemmar: Ilmoitettuja jäseniä:

Från Helsingfors Förbundsafdelning. — Helsingin liitto-osastosta. Väinö Herman Niskanen, sätäre, latoja, $\frac{24}{7}$ 77. — Emil Alexander Granberg, sätäre, latoja, $\frac{28}{6}$ 72.

Från Borgå Typografklubb. — Porvoon osastosta. Bernhard Blomqvist, tryckare, painaja, $\frac{80}{4}$ 1875. — Axel Edvard Forsman, elev, oppilas, $\frac{28}{3}$ 1877.

Inträdande medlemmar: Yhtyneitä jäseniä:

Från H:fors afdelning. — Helsingin osastosta. 384. Lindroos, Arthur Hugo. — 385. Liljeström, Artur Johannes. — 386. Lundström, Konrad. — 387. Wenäläinen, Oskar. — 388. Frenckell, A. R. — 389. Pehkonen, Jaakko.

Sattuneesta syystä ilmoitetaan, että Gutenbergin tilauksia tulee myöskin seurata tilausmaksut.

Af förekommen anledning erinras om att prenumeration på Gutenberg bör åtföljas af likvid.

Liittomme kasvaa.

Suureksi iloksemme saamme lukijakunnallemme ilmoittaa, että sitä aatetta, jota ajamme, tullaan yhä enempi ja enempi käsittämään. Aate — Suomen kirjaltajakunnan taloudellisen tilan parantaminen — kasvaa todelliseksi kaivattavaksi tarkoitusperäksi. Sen käsite, suunta luo intoa ja voimaa yhtymään yhdeksi tueksi laajalle ammattikunnallemme. Toivo tuo mukanaan rohkeuden lyömään nurin vastustajat — nuo kauan vallalla olevat omanvoiton kerääjät, jotka ylvästelevät toisten kustannuksella.

Ilomme on todellakin suuri siitä syystä, että siellä, missä vähemmän luulimme olevan toivoa Liittoon yhtymisestä, on tehtykin päinvastainen — meidän luulomme kumoava — päätös. Tarkoitamme Oulua, jonka kirjaltajat klubinsa kokouksessa v. k. 17 p:nä ovat päättäneet yhtyä Liittoon. — Samallaisen päätöksen ovat myöskin Maarianhaminan, Haminan ja Wiipurin kirjaltajat tehneet. Kolme edellistä ovat jo aikeensa ilmoittaneet Liittohallitukselle, joka taas paraikaa työskentelee osastojen sääntöjen tarkastuksessa.

Me emme osaa muuta kuin onnitella näiden sanottujen kaupunkien kirjaltajia tästä hyvästä, meidän kaikkein yhteistä asiaa paljo edistävästä päätöksestä, kuin myöskin toivoa, että päätökset mitä pikemmin toteutuisivat siihen määrään, että tulisivat lailliseen käytäntöön, eivätkä olisi vaan joutavanaikaisina aikeina, sillä aikeilla ei pitkälle päästä. Toista on aikeen eli päätöksen toteuttaminen.

Mutta hyvä ja toivoa tuottava asia on jo sekin, että ollaan aikeessa liittyä meikäläisiin, liittolaisiin — kuten saatamme sanoa. Aikeestakin voi vielä kerran tulla tosi, joskin vitkaan. Otaksukaamme, että pian saamme mainita monesta muusta kaupungista samaa kuin mitä jo edellä kerroimme.

Kaikista aikeista ja otaksumisista huolimatta emme kuitenkaan tyytyisi yksistään siihen mitä jo olemme sanoneet. Tahtoisimme vielä hiukan paikata eli korvata vajavaista ilo-esitystämme varmuuden vuoksi, ettei päätökset alkaisi horjumaan, ja että muuallakin tultaisiin samallaisiin alkuhankkeisiin. — Käykäämme käsiksi muutamalla sanalla.

Eiköhän olisi jo aika maassamme, missä kirjapainoja on olemassa, herätä tuosta sitkeästä välinpitämättömyydestä ja naurettavasta pelkuruuden unesta. Välinpitämättömyys yhteisiin asioihin on kuoleutettava ja kasvatettava sijaan eloa ja virkeyttä; on noustava työhön ja toimeen yhteisen hyvän eduksi. Kun on kysymys oman edun parantamisesta, silloin ei saa tulla kysymykseen mikään turha pelko tai pikkumainen vapistus; sydämmelle ja suulla on pidettävä kiinni oikeuksista, joita meitä vastaan tähän asti niin väärin on käytetty. Meidän oikeuksiamme sorretaan ja poljetaan niinkuin tahdotaan. Ja me — mitä teemme — katselemme vaan suu auki. Siinä kaikki. Joskin haparoimme sinne tänne, saamatta mitään apua, emme siitä hyödy niin mitään. — Tällaista voimme hyvällä omalla tunnolla sanoa maaseutukaupunkien tähänastisesta toiminnasta. Ja vielä lisätä, että kuinka lukemattomat ovat ne maaseutulehdet, jotka ohjelmaansa ovat ottaneet myös työväen asian ajamisen. Mutta miten väärin tätä asiaa useinkin ajetaan, on omiansa todistamaan se seikka, että maaseutulehtien omissa työpajoissa ehkä löytyy paljon parempia ja huomattavampia vajavaisuuksia, jotka ennen kaikkea

LOTTERIET

till förmån för

Finska Typografernas Understödsförening

anställes

Lördagen den 13 och Söndagen den 14 Februari 1897

→ i Studenthuset. ←

— Närmare framdeles i hufvudstadens dagtidningar. —

Med anledning af gjorda förfrågningar upplyses, att från landsorten inkommande **vinster emottagas** af de damer, som i tidigare införda annonser nämnts, men kunna dylika försändelser äfven adresseras till **Typografernas Lotteribestyrelsens ordförande, Fru Lektorskan F. Göös, Helsingfors, V. Henriksg. 20**, eller till **Bestyrelsen för Finska Typografernas Understödsförening**.

Lottrekvisioner kunna sändas till **Lotteribestyrelsens ordförande**.

Vinster från lotteriet expedieras genom Lotteribestyrelsen, och böra härför tydliga adresser af de vinnande uppgifvas.

olisivat korjausta vailla, kuin ne, mitä lehdet yleisölle syöttävät. Näin ollen tulee sellaisten lehtien työväenohjelma olemaan ikäänkuin syöttinä tai jonkunmoisena silmäkääntöesineenä työväestön edessä.

Ne korjauksetkin, joita maaseutulehtien kirjapainoissa löytyy, ovat puolta helpommat saattaa oikeaan asemaansa, kuin esim. ne, mitä lehdet muka ajavat muun työväenliikkeen suhteen. Ja sehän on itsestään selvää siitakin syystä, että lehtien toimittajat ovat aina tilaisuudessa kuulemaan ja näkemään oman työväestönsä aseman. Mutta — kumma kyllä — niistä ei olla tietävää näänkään, painetaan vaan silmät kiinni ja kaikki on kuin olisivat ne hyvin.

Onko siis ihme, jos Kirjaltajaliitto on perustettu meidän yleiseksi auttajaksi! Ja onko ihme, että Liittomme kasvaa!

Bättre fart!

Typograferna i våra största landsortstäder ha visat en märkbar benägenhet att draga ut på tiden med anslutningen till Typograförbundet. Med bestämdhet trodde man sig veta, att nämnda städers typografer jämte kollegerna i Helsingfors skulle bilda kärntruppen i Förbundet samt blifva de första som stego in i dess led, så snart tillfälle därtill erbjöde sig. Anmälningstiden har dock redan länge varit inne, men allt fortfarande förspörjes från dessa städer ej annat än lösa rykten. Med den rundliga tid man haft till förfogande, borde själfallet alla förberedande arbeten hafva medhunnits, och då oss veterligen ingen opinion förefinnes emot Förbundet samt tiden äfven i alla afseenden är gynsam, så ha vi svårt att fatta orsaken till detta dröjsmål.

Hvad är det då som vällar denna emot Förbundets första steg visade liknöjdhet? Vore man mindre bekant med det verkliga förhållandet, kunde man tro, att dessa städers typografer ej ännu hade klart för sig, hvilken ställning de borde intaga till Förbundet, och därför ansåge det rådligast att afvakta händelsernas vidare gång. En sådan beräkning vore dock allra minst välberäknad, ty ponera att flertalet typografer tänkte på samma sätt, och Förbundet blefve inom kort dömdt till undergång. Icke är det håller sådana tankar som man besjålas af. Den sannskyldiga orsaken har en naturligare källa: det är vår kända finska flegma som åter kommit till heders. Man är nog fast besluten att inträda i Förbundet, men ingen fins som stiger fram och påskyndar farten. Man litar på att den ena eller andra skall ta saken om hand, eller också tänker man möjligen att ingen tid ännu är förliden. På så sätt glider den bästa tiden spårlöst förbi, och innan man hunnit taga sina mått och steg till Förbundets fromma, skall kanske intresset afsvälna, och en allmän anslutning till Förbundet med betydlig svårighet kunna åvägbringas.

Icke höfves det mer någon tvekan i denna länge påtänkt sak, ty nu är den tid inne då det gäller att kraftigt bistå Förbundet och handla så som om det gälde vår egen välfärd. Allt sölande gör blott Förbundets ställning osäker eller hindrar dess utveckling. Det är därför nödvändigt att anslutningen till Förbundet öfveralt bedrifves med skyndsamhet och energi. Det är denna tjänst Förbundet främst är i behof af.

Lotteriet.

I lördag veckan till och därpå följande söndag ha vi det länge förberedda lotteriet till förmån för den gamla sjuk- och understöds-kassa, hvilken redan länge utfövat en välsignelsebringande verksamhet. Mycket har denna utbetalat till sjuke medlemmar, på ett anständigt sätt ha de aflidne genom kassans hjälp kommit i grafven, och en mängd enkör och barn ha ärligen erhållit regelbundna understöd och sända icke tvungits ligga den kommunala fattigvården till börda.

Det för att den nu så låga räntefoten minskat kassans inkomster och förhållandet att kassan i en snar framtid kan komma att anlitas af allt flera till ären komna medlemmar, har väkt bestyrelsens tankar på att i god tid söka förstärka tillgångarna, och är en af de tänkta utvägarna just det lotteri, som nu arrangeras.

Men för att lotteriet skall lämna ett godt resultat, måste stort intresse finnas för saken, synnerligast nu då dylika tillställningar arrangeras snart sagdt hvarje vecka. Önskligt är därför att mycket vinster inkomma och att lotterna blifva slutsålda.

Vi uppmana därför hvarje typograf och alla de som känna till typografernas sträfsamma arbete i folkupplysningens tjänst, att medvärka till att resultatet af tillställningen blir det bästa möjliga.

Om torsdag och fredag uppställas vinsterna, bland hvilka redan finnas flere värdefulla saker, i Studenthuset och om lördag eger exposition af dessa rum. Om söndag är den egentliga soaren i samma lokal, och kommer programmet, hvarom något ännu icke får meddelas, att blifva praktiskt. Dock kunna vi skvallra om att goda förmågor komma att medvärka.

Under expositionen om lördag — på eftermiddagen — utföres musik och sångnumror af typografernas musikkår och manskvartett, hvilka under en längre tid öfvat sig härför. Hvad därtill kommer på den dagen få vi äfven senare veta.

Såväl på lördag som söndag säljas lotter och är priset å dessa 50 penni.

F—r.

Kirje Tampereelta.

25/1 95.

Katsellessani oloja kaupungissamme, olen tulut siihen varmaan johtopäätökseen, että kirjanpainajat ovat „*uneliaita*.“ Suotta ei heitä niin nimitetä.

Jo viime kirjeessäni nureksuin sitä tavatonta velttoutta, mikä ainakin täällä lamaa kirjaltajistoa. He kun eivät juuri tuon taivaallista väliä omista asioistaan, vaan jättävät kaikki muutamain harvain velvollisuudeksi. Nämä harvat ovat taasen tavallisesti sellaisia, joille on kartunut muutenkin jo kyllin raskas taakka kaikelaisista pikkutoimista, joten ei heidänkään voimansa riittäisi kaikista huolehtimaan.

Loistava näyte heidän välinpitämättömydestään esitettiin noin 2 viikkoa takaperin, t. k. 10 p:nä. Silloin näet oli takäläinen matka-apurahaston rahastonhoitaja kutsunut kassan osakkaita kokoontumaan päättämään kassan yhdistämisestä Liittoon. Asia kyllä ratkaistiinkin myönteisesti, mutta päätöstä tekemässä oli ainoastaan 2 (sano *kaksi*) henkeä. He vaihtoivat kyllä mielipiteitään ja tulivat siihen päätökseen, että matka-apurahasto olisi yhdistettävä Kirjaltajaliiton yhteyteen. Kun asiasta sitten toisillekin juteltiin tavatessa, ei kellään ollut mitään sanomista tehtyä päätöstä vastaan. Kummallista vaan on, että kaksi sielua osaa tehdä niin hyviä päätöksiä, että kaikki ovat niihin tyytyväisiä. Tällaista en luulisi niin paljon muualla tapahtuvan, kuin Tampereella, joka jo muutoinkin on kuulluksi tullut kummallisuksistaan.

Nyt olisi sitten kai vuoro pakista siitä uudesta painosta, joka täällä nyt vuoden alusta alkoi hyrrätä. No niin, olisihan siitä juteltavana yhtä ja toista, mutta koetetaan supistaa hyvin lyhyeen.

Painossa työskentelee nykyään, tietääkseni, kun kaikki lasken, 8:n semmoista, jotka osaavat latoa; muistaakseni on täällä 2:si taituria, 4:jä semmoista, jotka ovat enemmän olleet jossain muualla painossa ja 2:si aivan „ehä“ oppilasta. Näistä on naisia 5, miehiä 3. Piakkoin pitäisi taas otettaman 2 naisoppilasta, kuulon mukaan. Paino sijaitsee Kytälän puolella Aleksanderin kadun varrella hra Majlundin talossa. Huoneusto on alkuisin rakennettu asuttavaksi ja on tietenkin kirjapaino- ja huoneustoksi aivan sopimaton. Latomahuoneita on kaksi ja täytyy näiden välistä liikettä välittää kyökin kautta. Paino- ja huone on niinkään ahdas ja ei siellä vielä olekaan muuta kuin yksi pikapainin, eikä sekään vastaa toivomuksia, tyydytä tarvetta. Kone käy leipä-voimalla. Paino- ja huoneusto onkin tässä vaan väliaikainen. Kesällä näet pitäisi se muutettaman hra Majlundin rakennuttamaan kivimuriin, joka silloin valmistuu. Tähän pitäisi tehtämän oikeen ajanmukainen kirjapaino- ja huoneusto. Onnea vaan yritykselle!

Painossa kuuluu olevan hyvin töitä; niin paljon, ettei kaikkia tahdota millään joutua valmistamaan. Vakainaisena työnä siellä on „Tampereen Sanomat“, jotka viime vuoden loppuun saakka painettiin Jansson & kumppilla. Uusi paino otti työn suorittaakseen halvemmalla ja uusi yhtiö, joka lehden viime vuoden lopulla otti haltuunsa, sijoitti työn sinne. Lehti ilmestyy nykyisin 4 kertaa viikossa 6- ja 7-palstaisena ja maksaa yhtiö painamisesta tietääkseni ainoastaan noin 35 mk numerolta.

Laskuperuste on 80 p. 1000 □. Tämä peruste on siis nyt saavutettu kaikissa painoissa täällä, sillä „Tampereen Uutistenkin“ painossa kuuluu sen mukaan jo maksettavan laskulatojille. Hyvä toimenpide todellakin.

Kaikissa kirjapainoissa täällä on nykyisin hyvin töitä, vaikka niitä niin montakin on. Saa nähdä sitten kuinka kauvan kestää, mutta hyvin toivottavaa olisi, ettei niissä koskaan puutetta olisi.

Jansson & kumppilta tosin on tarvinnut jokunen latoja vähentää, koska töitä ei olisi riittänyt kaikille. Vuoden alusta väheni näet töitä,

sanomalehtien puolesta. Kaksi sanomalehteä, — joissa alituisesti työskenteli yhteensä 7 latojaa — muuttivat näet pajaa, nim. „Tampereen Sanomat“ ja pieni „Tammerfors“. „Rautatienlehti“, joka siellä näihin saakka painettiin, muutti „Tampereen Sanomain“ mukana, sillä toinen tämän lehden toimittajista, toimittaa myös „Rautatienlehteä“. „Tammerfors“ painetaan nykyisin „Tampereen Uutisten“ painossa. Hauskana puolena mainittakoon, että tämän „Tammerforsin“ piti tämän vuoden alusta muuttaa nimensä „Tammerfors Nyheteriksi“ ja näytenumero jo näkikin sillä nimellä päivän valon, mutta painoylihallituksesta ei saapunutkaan niin pian lupaa nimen muuttamiseen kuin ehkä luultiin, ja niin ollen on „Tammerfors“ vielä tänäkin vuonna kummitellut, vaikka sen niin vahvasti piti viime vuoden loputtua kuoleman. — Kerran kuussa ilmestyvä pieni hengellinen lehti „Kotimainen Lähetys“ kuoli täällä niinkään vuoden lopussa. Tämä lehti painettiin myös Janssonilla. Vaikka näin paljon vakinaisia töitä menikin pois yhdellä iskulla, ei kuitenkaan väkeä vähennetty niin suuressa määrässä kuin olisi luullut, sillä siviili- ja satunnaistöitä on ollut sen runsaammin. Kovaa kohtaloa joutuivat aluksi jo jotkut kerkiämmät kielet ennustamaan tälle alkuisin työmiesten hoitamalle kirjapainolle; mutta siinä pettyivät he, kun pettyivätkin. Lujalla tahdolla, jota ei niin hevillä vastoinkäymiset järkähtä, voi paljon aikaan saada!

„Aamulehden“ painossa on töitä hyvin riittänyt ja tulee riittämääkin ehkä pitkäksi aikaa.

„Tampereen Uutisten“ painossa on nyt kaksi sanomalehteä, joista toinen ilmestyy 3- ja toinen 4 kertaa viikossa, joten ei sielläkään siis työn puutetta ole.

Viidennestä painosta, kirjapaino „Suomesta“, en tiedä kertoa sitä enkä tätä, sillä täällä ei siihen paljon huomiota panna; mutta ehkäpä sielläkin edelleenkin piisaa työtä sille yhdelle miehelle, joka siellä hommaa. Toivotaan edes niin!

*

Jos ei tämän kirjeen pituuteen suututtaisi, niin pakisisin vielä jotain hyvin vähän. Viime kirjeeni vaikutti enemmän kuin luulinkaan. Minä siinä m. m. kerroin siitä korvapuusti-jutusta eräässä painossa täällä. Tästä, ja ehkä jostain muustakin, syntyi nyt sellainen soppa, että sama latoja, jonka poskessa keskikesällä lämmiteltiin käsiä, sai nyt sydäntalvella, mennä lämmittämään kylmää talvisäätä. Hän, niinkuin sanotaan, potkittiin pois kerrotusta painosta. Syytä tähän isännöitsijältä kysytyään, sai hän vastaukseksi, ettei tarvita. Kun hän ei tahtonut tähän selitykseen tyytyä, käskettiin häntä menemään muualle kirjoittamaan; ei täällä tarvita tiedonantajaa. No mitäs siitä, hän meni, mutta sai kuitenkin heti toisessa painossa työtä täällä. Sen painon isännöitsijää pyydän saada lohduttaa sillä, ettei hänen tarvitse „tiedonantajista“ murehtia, kyllä niitä aina tulee olemaan!

Lopetan tällä kertaa tähän, koska kirje on näin pitkäksi venynyt, jotta toiseksikin kerraksi jotain jäisi. Lähimmässä tulevaisuudessa lisää!

Wenmu.

Efter tio år.

På samma dag vårt Typograförbund trädde i kraft, firade svenskarne sitt förbunds 10-års fest. Med nyfikenhet och beundran erfar man, huru mycket de svenska typograferna under denna tid vunnit genom sin organisation. Vi taga oss friheten här nedan aftrycka ett sammandrag ur den redogörelse hr L. A. Mårtensson afgaf vid tio-års festen, öfvertygade som vi äro, att sagda revy i denna tid skall läsas med uppmärksamhet af alla, som fråga sig, hvad det männe blifva af vårt typograförbund.

Vid 1880-talets början funnos i Sverige ett antal typografiska föreningar eller klubbar, hvilka, instiftade efter mönster af den 1846 bildade Typografiska föreningen i Stockholm, å regelbundna tider höllo sina möten och behandlade sådana frågor, som rörde facket och dess utförelse. Dessa

föreningar stodo dock icke i något samband med hvarandra, utan arbetade hvar för sig, intill dess år 1883 ett allmänt svenskt typografmöte afhölls i Stockholm, hvilket 1886 åtföljdes af ett andra dylikt. Det var i samband med festen för Boktryckarkonstens 400-års jubileum 1883, som det första typografmötet ägde rum, och det mest praktiska resultatet af detta möte torde vara beslutet om bildandet af en reshjälpkassa för typografer och stiljutare. Genom denna kassas upprättande kommo de olika afdelningarna i närmare beröring med hvarandra och gaf anledning till 1886 års typografmötes beslut om bildandet af ett svenskt typograförbund.

Tanken på bildandet af ett typograförbund synes hafva uppstått samtidigt inom flera föreningar, kanske hufvudsakligast på grund däraf, att den af Typografiska föreningen i Stockholm år 1885 tillsatta komitén för revidering af föreningens stadgar inkom med förslag att sammanföra de olika föreningarna i riket under en gemensam öfverstyrelse. Sedan 1886 års typografmöte upptagit frågan och antagit stadgar, trädde Svenska Typograförbundet i kraft 1 januari 1887.

Den komitén, som utarbetat förslaget till stadgar, utsågs till interimstyrelse, i hvilken egenkap den kvarstod till den 1 juli 1887. Det gälde nu att realisera första punkten i programmet — sammanslutningen — för att kunna ernå de öfriga. Och tager man hänsyn till det misstroende, som denna art af arbetarörelse rönte, icke blott hos principaler utan äfven hos arbetare, så må det erkännas, att första årets arbete var ganska vackert, då det uppvisade som resultat 457 medlemmar, fördelade på 17 lokalafdelningar inom riket, och en kassabehållning af kr. 461: 57.

I Sverige fans redan 1884 en reshjälpkassa för typografer och stiljutare, hvilken under ett par år lefde med svagt lif. Från den 1 januari 1888 öfvergick denna kassa till förbundet, efter att hafva under sin 4-åriga tillvara utbetalt icke mindre än kr. 9,724: 18 i reshjälp åt arbetslösa. Hvarje ledamot erlade i afgift till kassan 5 öre pr vecka och åtnjöt under resa 3 öre för hvarje tillryggelagd kilometer. Från 1893 års ingång förbättrades reskassasystemet i så mätto, att understödet enligt kilometersystemet ersattes med dagtraktamente å 75 öre samt att detta understöd äfven kunde i händelse af uppkommande arbetslöshet uppbäras vid vistelse å senaste konditionsorter, dock i detta senare fall under högst 30 dagar. Med år 1896 års ingång förbättrades kassan ytterligare, i det dagtraktamentet höjdes till en krona och tiden för erhållande af understöd vid arbetslöshet utsträcktes till 45 dagar, mot det att afgiften höjdes till 10 öre i veckan. Under åren från kassans stiftande och intill 1896 har i reshjälp och arbetslöshetsunderstöd utbetalts ett belopp af kr. 33,540: 20.

På grund af betydligt stegrade lefnadsomkostnader sökte arbetarna en nödig förhöjning i sina arbetsinkomster. Det visade sig emellertid snart, att några egentliga fördelar icke vore så lätta att förskaffa, då man icke hade något att sätta som motvigt till de afböjande svaren på gjorda framställningar — något, som vore egadt att skaffa respekt för fordringarna och som hulle arbetaren skadeslös i kampen för bättre lefnadsvilkor. För detta ändamål stiftades 1888 Svenska Typograförbundets reservfond, hvilken ända till år 1893 förökades endast genom till densamma skänkta frivilliga bidrag. Dessa bidrag uppgingo under fondens första år till icke mindre än kr. 1,575: 82 och ökades sedan efter hand, att fonden vid 1892 års slut uppgick till kr. 12,984: 20. Från 1893 års ingång blefvo afgifterna till fonden obligatoriska och utgå sedan dess och intill 1896 med 5 öre i veckan pr medlem samt från 1896 med 6

öre i veckan. Från reservfonden har utbetalts ett belopp af omkring 25,000 kr. sedan dess instiftande 1888, deraf 20,000 kr. i understöd. Genom denna kapitalstyrka har det varit möjligt för Svenska Typograförbundet att skaffa gehör vid lönerörelsen.

Nästa steg i riktning att förskaffa typograferna fördelar genom sin organisation blef bildandet Svenska Typograförbundets sjuk- och begravningshjälpkassa år 1890. Altjämt har kassan gått framåt samt i sig upptagit flere lokalafdelningars och enskilda boktryckeriers sjukkassar. Som kassan är indelad i två klasser, med rättighet för medlem att tillhöra antingen en eller båda, så bör den kunna tillfredsställa alla anspråk på en god sjukvård. Sålunda utbetalas i sjukhjälp i klass I kr. 13: 50 pr vecka under loppet af 13 veckor pr sjukår och i klass II 9 kr. pr vecka under samma tid. I begravningshjälp betalas numera 90 kr. i 1:a och 60 kr. i 2:a klassen. Äfven en klass III finnes, hvilken omfattar alla sådana sjukkassar, som öfvertagits, och erhålla medlemmarna därpå den sjuk- och begravningshjälp, som stipulerats i den öfvertagna kassans stadgar. Afgiften till klass I utgår med 30 öre och till klass II med 20 öre i veckan. Sjukvårdens är inregistrerad. I sjuk- och begravningshjälp har kassan sedan sitt instiftande i okt. 1890 och till 1895 års slut utbetalt kr. 55,310: 39. Vid samma tidpunkt räknade kassan 1,521 medlemmar.

Jämsides med arbetet på motstånd, sjuk- och begravningshjälpkassorna uppstod tanken på grundläggandet af en invalidfond, hvars syftemål skulle vara att förskaffa äldre, till arbete oförmögna typografer en sorgfri ålderdom, vare sig i form af intagning och försörjning å särskilda invalidhem eller i form af pension. År 1892 framkastades denna tanke helt oförmodadt vid en typografest af en hjälpkassornas obestriddigen kraftigaste förkämpe, med det resultat, att vid sagda års slut ett belopp af kr. 330: 73 stod till förbundsstyrelsens förfogande för samma ändamål, hvilka medel insamlats genom frivilliga bidrag, i hvilken form kassan förkofras och kunde vid 1895 års slut uppvisa ett kapital af kr. 3,212: 88.

Redan från sin uppkomst ha förbundets ledande män lagt an på, att ordning och reda skolat råda såväl i fråga om förvaltning som ock inre angelägenheter, samt att förbundets ledamöter skolat kunna komma i åtnjutande af alla de förmåner, som en lifskraftig organisation kan förskaffa sina medlemmar. Hvad här nämnts om bildandet af understödskassar, visar till fullo, att ett kraftigt och lyckobringande arbete härutinnan utförts. I öfver 50 af landets städer har sedan 1892 en löneroglering ägt rum, hvilken i afsevärd mån höjt arbetsinkomsterna för de typografiska arbetarna.

År 1893 upprättades en platsanskaffningsbyrå, hvilken numera är förlagd till expeditionen, där platser för typografiska arbetare förmedlas kostnadsfritt för såväl arbetaren som principalen. Denna gren af förbundets verksamhet är mycket anlita och vid trängande behof till stort gagn för organisationen, likaväl som dess medlemmar och boktryckarna.

Afgifterna till förbundet utgå numera med 26 öre i veckan pr medlem (hälften för lärningar och hjälparbetare), hvilka sålunda fördelas: på förbundets allmänna kassa 8 öre, reshjälpkassan 10 öre, reservfonden 6 öre och representationsfonden 2 öre.

Svenska Typograförbundet räknar f. n. öfver 2,000 medlemmar och en kapitalbehållning af c. 50,000 kronor.

ARPAJAISET

Suomen Kirjanpainajain Apuyhdistyksen rahaston hyväksi

toimeenpannaan

Lauantaina 13 p. ja Sunnuntaina 14 p. Helmikuuta 1897

Ylioppilastalolla.

Lähemmin vast'edes pääkaupungin päivälehdissä.

Tehtyjen kysymysten johdosta ilmoitetaan, että maaseuduilta lähetettyjä voittoja vastaanottavat ne arv. Naiset, joiden nimet aikaisemmin sanomalehdissä ovat ilmoitetut, vaan voidaan voittoja myöskin osoittaa Kirjanpainajain Arpajaistoimikunnan Puheenjohtajalle Lehtorinrouva F. Göösille, Helsinki, Länsi Henrikinkatu 20, tahi Suomen Kirjanpainajain Apuyhdistyksen Toimikunnalle.

Arvantilauksia vastaanottaa Arpajaistoimikunnan Puheenjohtaja.

Arpajaisista langenneet voitot lähettää Arpajaistoimikunta maaseudun voittajille, jonka tähden pyydetään että arv. arvantilajaat liittäisivät tilauksiinsa tarkan tiedon nimestään ja asunnostaan.

Vapaita sanoja. Fria ord.

Työhuoneiden puhtaanapidosta.

Tunnustaa täytyy, että olosuhteet kirjapainojen puhtaanapidamisesta viime vuosina jo osaksi ovat parantuneet, mutta vielä ei läheskään ole niinkuin olla pitäisi ja asetusta siitä määrää. Tosi on, että jo useimmissa paikoissa lattiat lakaistaan joka päivä ja työväen ollessa poissa työhuoneista; samoin pestään jo lattiat kerran tahi useamman vuodessa. Mutta ei sitäkään vielä ajatella tahi siitä välitetä, että tuo vaarallinen tomu, mikä lattialta liikutetaan, kokoontuu suurimmaksi osaksi kasteihin, vormuihin ja regaaleihin ja sitä helpommin saa latoja tuon tomun hengittävä keuhkoihinsa kun jos se olisi saanut olla lattialla.

Tätä vastaan ehdotamme, ettei *lattiata milloinkaan la'aista kostuttamatta, että kastit ja regaalit tarkoin peitetään* sekä *että tomu lakaamisen jälkeen tarkoin pyyhkitään.*

Kaikki yksinkertaista ja helppoa tehtävää.

Mutta puhtaudesta eivät johtajamme vielä näy sanottavasti välittävän vaikka heille kyllä lienee tunnettua mitä laki ja asetukset tässä suhteessa määräävät. — Tomua saa vapaasti vielä kokoontua joka sopukkaan ja kasteissa sitä aina on tuo vanha tavallinen määrä. — Mutta tästä ajomme puhua silloin, kun Liiton kokouksessa ajomme pohjustaa kysymystä: Miten ammatintarkastaja jo saataisi liikkeelle?

—o.

Uutisia. Notiser.

— *Typografernes förening i Helsingfors* sammanträdde till månadmöte den 17 jan. Därvid meddelade bestyrelsen: att hr F. Ahlroos till föreningen förärat 120 mk, hvilket omnämndes med tacksamhet; att accidensättningskomitén till ordf. utsett hr V. Pettersson, till viceordf. och kassör hr G. A. Blomfelt samt till sekreterare hr C. Schauman; att yrkesterminologikomitén konstituerat sig sålunda: hr R. Ahlstedt ordf. och hr A. Karjalainen sekreterare. — Till Gutenbergs redaktörer för 1896 uttalade mötet sin tack för det arbete de utfört. — Föreningsrestaurationen beslöt mötet slopa. Debatten därom var särdeles liflig och beslutet fattades efter omröstning med 30 röster mot 29. — Bestyrelsen fick i uppdrag att upphylla lämplig lokal åt föreningen. — Uppställandet af kandidater till bestyrelse uppsköts till extra möte.

Å extra möte den 27 jan. utsåg föreningen till ordförandekandidater hrr A. J. Jakobsson och V. Blomqvist samt till bestyrelsekandidater hrr V. Blomqvist, Alb. Karjalainen, E. Ehnberg, J. W. Lindholm, J. Holmberg, G. Friman, K. E. Mustonen, fru A. Kjellin, hrr A. Rosenberg, H. J. Forsström, F. Ahlroos och fru B. Hellstén. — Bestyrelsen framstälde på samma möte förslag om upphyllande af föreningslokal i ena hälften af den af Arbetareföreningen f. n. innehafda, eller ock att den gamla lokalen skulle bibehållas. Mötet antog det senare förslaget med 20 röster mot 13.

— *Finska typografernes reshjälpskassa.* Samtliga afdelningar hafva vid afgörande röstmöte den 10 januari beslutit, att reshjälpskassan skall öfverföras till F. Typografförbundet. Några nya medlemmar mottagas sålunda ej mera ensamt i kassan, utan blir hvarje Förbundsmedlem härefter berättigad till reshjälpskassa. Sådana reshjälpskassamedlemmar, hvilken icke inträdt i Typografförbundet, äga dock kvarstanna i kassan på samma villkor som förut.

— *Resande typografer* hafva i stort antal denna vinter besökt huvudstaden. De tryckande elevförhållandena i landsorten har drivit en del att söka arbete utom hemtrakten, och en annan del åter har lämnat sina platser för att fresta lyckan i Helsingfors, där man tror att arbete ej skall saknas särskildt under landtdagstiden. Dagligen erbjudas flera arbetare sin tjänst här, men

det är ju otänkbart, att alla dessa skola erhålla plats. Den som innehar arbete gör nog klokast i att icke begifva sig på osäkra resor efter arbete, hvilka merendels sluta med svårigheter och bekymmer, samt bringa förlust utom åt den resande själf äfven åt Typografernes reshjälpskassa.

— *Finska arbetardelegationen* har i skrifvelse till förbundsstyrelsen meddelat, att F. Typografförbundet medgifvits rätt att deltaga i delegationens arbete, samt att förbundet äfven därmed skulle förpliktas bestrida en del af delegationens utgifter. Förbundsstyrelsen har dock funnit skäl afböja detta anbud, emedan den ansett, att förbundets inre angelägenheter främst böra tillgodos, och mycket ännu är att göra, innan förbundet blifvit organiseradt. Om detta beslut har arbetardelegationen blifvit underrättad.

— *Olycka vid arbete.* Öfvertryckaren å Weilin & Göös tryckeri, Rob. Müller, var nyligen utsatt för ett beklagligt olycksfall, hvilket vållade att han förlorade sitt ena öga. Händelsen tillgick sålunda, att, då M. höll på att mäsja ett järnstycke, en skärfva därifrån flög mot ögat och träffade pupillen, i följd hvaraf ögat måste opereras. Arbetarne å W. & G:s tryckeri hafva själfva gemensamt olycksfallsförsäkrat sig.

— *Suomen Kirjaltajain matka-apurahasto.* Ratkaisevassa äänestyskokouksessa tammikuun 10 p:nä ovat kaikki osastot päättäneet, että matka-apurahasto liitetään Suomen Kirjaltajaliittoon. Uusia jäseniä ei siis enää vastaanoteta yksinomaan rahastoon vaan on kukin liittojäsen tästäläihin oikeutettu saamaan matka-apua. Semmoiset matka-apurahaston jäsenet, jotka eivät ole liittyneet Kirjaltajaliittoon, voivat kuitenkin samoilla ehdoilla kuin ennenkin kuulua rahastoon.

— *Oulun kirjaltajat* ovat sunnuntaina v. k. 17 p:nä pitämässään kokouksessa päättäneet liittyä Suomen Kirjaltajaliittoon.

Samassa kokouksessa päätettiin sikäläisissä kirjapainoissa kerätä varoja niitä arpajaisia varten, jotka Suomen kirjanpainajain apuyhdistys panee toimeen täällä t. k. 13 ja 14 p:nä.

— *Wiipurin kirjaltajayhdistyksen* viime kuukausikokouksessa v. k. 17 p:nä hyväksyttiin muutosehdotus yhdistyksen sääntöihin ja päätti yhdistys kokonaisuudessaan liittyä Suomen Kirjaltajaliittoon.

— *Helsingin kirjaltajayhdistyksen* kuukausikokous pidettiin sunnuntaina t. k. 14 p., jossa osanotto oli tavallista suurempi. Toimikunnan tiedonannoissa mainittiin, että viime vuoden Gutenbergin toimittaja hra F. Ahlroos on lahjoittanut toimituspalkkansa 120 mk yhdistykselle, joka kiitollisuudella vastaan otettiin, että aksidenssikomitea on pitänyt perustavan kokouksen, jonka puheenjohtajaksi on valittu hra V. Pettersson, varapuheenjohtajaksi ja kassanhoitajaksi hra G. A. Blomfelt, sihteeriksi C. A. Schauman ja jäseniksi E. Mustonen, K. Johansson ja A. Söderlund, että ammattisanakirjakomitea on myöskin pitänyt perustavan kokouksen, jonka puheenjohtajaksi on valittu hra R. Ahlstedt, sihteeriksi A. Karjalainen ja jäseniksi H. J. Forsström, K. Skogster ja K. Johansson.

Sitten seurasi ravintolakysymys, joka vilkkaan keskustelun perästä 30 äänellä 29 vastaan päätettiin poistaa eikä vuoden kuluessa saa tätä kysymystä ottaa ensinkään esille.

Yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa v. k. 28 p:nä oli esillä huonevuokra-asia, joka koski tarjousta vuokrata yhdistykselle huoneusto samasta talosta, jossa Helsingin työvänyhdistys nykyään sijaitsee. Tarjous kuitenkin hylättiin.

Huoneisto päätettiin vuokrata, jos sopiva siihen tarkoitukseen saadaan, jonka hankkiminen jätettiin toimikunnan tehtäväksi.

Kysymyksessä, pidetäänkö yhdistyksen vuosikokous ynnä juhla omassa huoneustossa vai muualla, päätettiin yksimielisesti pitää vuosikokous vaan ei vuosijuhlaa, omassa huoneustossa.

Puheenjohtajan ehdokkaiksi otettiin hrat A. J. Jakobsson ja V. Blomqvist sekä johtokunnan

jäsentien ehdokkaiksi hrat A. Karjalainen, Erik Ehnberg, J. W. Lindholm, J. Holmberg, G. Friman, K. E. Mustonen, A. Rosenberg, H. J. Forsström, F. F. W. Ahlroos ja rouvat Alma Kjellin ja Bertha Hellstén.

— *Kirjapainomuuttoa.* Päivälehdien kirjapaino muutetaan kesäkuun alussa Fabiaaninkadun varrelle n:o 6, samaan huoneukseen missä Sentraalikirjapaino useat vuodet on sijainnut, jossa se toivottavasti saa jo kauvan kaivatun tilavamman huoneuksen.

Sentraalikirjapaino muutetaan niinkään kesäkuun alussa yhtiön äsken ostamaan Paerschintaloon Erottajan varrella, jonneka myös saman yhtiön suurimmaksi osaksi omistama höyrykirjansitomoto Fenix sijoitetaan. Silloinhan yhtiöstä kaupungin parhaimmalla liikepaikalla tuleekin nimensä vastaava — Sentraalikirjapaino.

— *Kuollut.* Tammikuun 13 p:nä kuoli täällä koneenkäyttäjää *Gustaf Silvan* lähes 63 vuoden vanhana. Vainaja oli jo kauvemman aikaa ollut koneenkäyttäjänä J. C. Frenckell ja Pojan kirjapainossa täällä.

— *Opista* ovat päässeet Sentraalikirjapainossa: latojanoppil. Hjalmar Arnfelt, Karl Aspholm, John Roth ja Emil Westerlund. — Suomal. kirjallisuuden seuran kirjapainosta: latoj. oppilaat Johan Edvin Fridmodig ja Emil Lindström sekä pain. oppil. Edvard Johan Wallenius. — Senaatin kirjapainosta: pain. oppil. Frans Forsström ja Karl Johansson sekä lat. oppil. Ferdinand Lindberg. — Victor Pettersson ja Kumpp. kirjapainosta: pain. oppil. Axel Lindroos ja lat. oppil. Konstantin Metjlitz. — Sanomalehti- ja kirjapaino-osakeyhtiön kirjapainosta: lat. oppil. Ingrid Ekqvist.

— *Kirjanpainajain apuyhdistyksen arpajaisia*, jotka t. k. 13 ja 14 päivinä pidetään Ylioppilastalolla täällä, kehoitamme kaikkien täällä olevain muistamaan ja olemaan läsnä tilaisuudessa. Ohjelmakin, kuten olemme kuulleet, tulee olemaan erittäin monipuolinen. — Miehillä ja naisilla siis auttamaan yhteistä asiaamme.

— *Pyynnö Oulun kirjapainojen isännistöille.* Oulun kirjaltajat ovat päättäneet tehdä yhteisen pyynnön isännilleen että he, katsoen ja turvaten työntekijänsä tulevaisuutta, suorittaisivat sisäänkirjoitusmaksun nykyisten ja tulevaisten taituriensa puolesta „Suomen kirjapainajain apuyhdistyksen“ kassaan, jonka kassan tarkoituksena on suorittaa sairas- ja hautausapua sekä eläkettä jäsenilleen ja jälkeenjääneille omaisilleen. Toivoa lienee isännistön puolelta pyynnön täytämiseen.

— *Faktorina* Oulun Kirjapainon osakeyhtiön kirjapainossa on hra *G. F. Astrén*. Tästä miehestä ja hänen menettelystään latojia kohtaan puhumme lähemmin ensi numerossa.

Kuomatkaa!

Kaikkia niitä, jotka eivät vielä ole muistaneet suorittaa Gutenbergin viime vuoden tilausmaksuja, kehoitetaan vieläkin mitä pikemmin sen tekemään, muussa tapauksessa täytynee heitä muistuttaa selvemmällä tavalla.

A. V. Berg.

Osoite: Päivälehdien kirjapaino.

Kirjelaatikko. Brefläda.

Leevi, Kuopiosta saapui liian myöhään ehtiäkseen tähän numeroon.

—n. Tack för bidraget. Skall införas vid första tillrälle. — *Wasabo.* Utrymmet medgifver ej denna gång, men härnäst. Tack emellertid och håll ord!

Helsingissä 1897.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.